

Rainer M. Rilke i Lou Andreas-Salomé van mantenir una intensa relació epistolar
ARXIU

RAINER & LOU, CARTES SELECCIONADES (1897-1926). VOLUM I
Rainer M. Rilke / Lou Andreas-Salomé
Traducció: Joan Fontcuberta
Editorial: Límits Andorra la Vella, 2015
Pàgines: 181
Preu: 18 euros

Si sou, encara, d'aquells amants de la literatura que creieu, encara, que els reculls o seleccions de correspondència entre grans autors no són per a vosaltres, que només poden interessar els estudiosos, us proposo que n'agafeu algun i el llegiu com si es tractés d'una novel·la epistolar. Si ho feu, constatareu de nou la certesa de la frase que assevera que la realitat supera la ficció. La supera i, al damunt, té molta més força i intensitat.

El primer volum de la correspondència entre Rainer M. Rilke i Lou Andreas-Salomé, publicades per la renascuda editorial andorrana Límits, en esplèndida traducció de Joan Fontcuberta, en són un ben patent exemple. Si les prenem per una creació literària, ens trobarem davant d'un apassionant *bildungsroman*, que ens presenta la progressiva formació d'un jove aspirant a escriptor des del moment que entra en contacte amb una dona quinze anys més gran, se n'enamora i la converteix en la seva musa i orientadora literària, fins que comença a donar a llum a les seves obres.

Un jove de 21 anys que, amb el temps, esdevindria un dels poetes en llengua alemanya més gran de totes les èpoques, però que en aquells temps encara estava tractant de trobar el *camí* que havia de seguir, el seu lloc al món –el seu *ésser-en-el-món*, per dir-ho en termes heiddegerians–, aquell que li permetés, al mateix temps, ésser qui era i crear l'obra que havia de crear, aquella on home i artista confluïssin.

I en un temps de desorientació, de confusió i de desconcert, únicament la veu i les paraules de Lou –“només tu saps qui sóc. Només tu em pots ajudar”; “una trobada

Rainer & Lou

amb tu és l'únic pont que m'uneix amb tot el que ha de venir” – podien servir-li de guia i de consol, de confirmació que, tot i no veure'n encara els resultats –que malgrat el seu “caminar temorenc a les palpentes”– seguia en la bona senda: “Tu eres el lloc tranquil on podia reposar el meu esguard.”

Un guiatge i suport que li eren, no ja necessaris –“necessito una carta teva”–, ans imprescindibles –“destil·lava la necessitat de parlar-te”–. Realitat de la qual ella n'és plenament conscient i que aconsegueix amb convenciment: “Potser caldran molts anys perquè sorgeixin en tu, com records, i gràcies a aquestes hores, certes realitzacions supremes de tu mateix en les quals es revelarà la profunda lògica que lliga l'home i l'artista, la vida i el somni”; “Absoluta lleialtat humana encara és més important en l'art que respecte als altres: sense ella, perdriem aquest refugi interior. L'únic que és segur.”

I per mirar de trobar-se a ell mateix, per trobar *el seu lloc al món*, el primer que li cal és *la cambra pròpia* que reclamava Virginia Woolf, on el silenci i l'entotsolament produeixin els seus fruits: “Durant anys, gairebé mai no he tingut una habitació tranquil·la, i aquesta d'ara, a la qual no ve ningú, s'assembla a allò que cercava: la solitud”; aquella “beneïda solitud”; aquell “gran silenci que tant anhelo, [...] [on] viuré tranquil en contacte amb les coses i donaré les gràcies per tot allò que la vida quotidiana manté lluny de mi.”

Que mantenia lluny d'ell tot allò que, a la ciutat –“La ciutat m'era hostil, contrària a la meua vida, era com un examen que havia suspès”– el turmentava dia rere dia, el feia sentir-se “completament buit” i el duia a considerar-se “un estrany i un pobre”, i que, en separar-lo del que el neguitjava, li oferia la possibilitat d'ésser ell mateix i el facultava per centrar-se en allò que realment li importava, la seva obra.

Una obra que, a la manera nietzschiana, només podrà assolir mitjançant l'esforç, el sacrifici, la superació, la renúncia a tot (dona, filla, família, amistats...) el que no sigui absolutament fonamental, a tot el que no fermenti la seva essència artística: “La vida passa i, ben mirat, no deixa temps per a gaires negligències i pèrdues; especialment a qui vol tenir un art. Perquè l'art és quelcom massa gros i difícil i llarg per a una vida, i els que tenen una edat avançada només en són principiants. [...] Per això vull trobar amb tant d'anhel el treball [...], perquè la vida no pot esdevenir art si primer no és treball.” *